

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 10/1983-84
med anledning av lt1 Mirjam Öhbergs hem-
ställningsmotion till landskapsstyrelsen om
utredning av möjligheterna att via enskilda
medels budget kompensera föräldrars inkomst-
bortfall vid barnafödande.

Landstinget har den 21 november 1983 inbegärt finansutskottets utlåtande över motionen. I ärendet har utskottet hört sektionschefen vid folkpensionsanstalten Ingegerd Bondestam, socialdirektören Leif Jansson och tjänstledige verkställande direktören vid Ålands penningautomatförening Lars Porko. Utskottet har dessutom tagit del av det betänkande över en motion i samma ärende som behandlades av kvinnoparlamentet och får med anledning härav anföra följande.

Motionären pekar på ett för landskapets befolkning mycket centralt problem, nämligen den sjunkande nativiteten. För att belysa frågan skall här ges några siffror som illustrerar problemet.

	Antal födda på hela Åland:	Födelseöverskott för hela Åland i promille:
1955	312	+ 8,0
1960	331	+ 6,0
1965	331	+ 5,5
1970	283	+ 2,8
1975	308	+ 3,8
1980	300	+ 2,8
1982	289	+ 3,1

Intressant i sammanhanget är också att nämna bruttoreproduktionstalet (antalet levande födda döttrar per 1000 kvinnor) för Åland, som jämfört med de nordiska länderna är det lägsta.

Bruttoreproduktionstalet 1976 - 1978 (genomsnitt) i promille:

Åland	732
Finland	804
Sverige	807
Norge	850
Danmark	779

Härav kan man alltså dra slutsatsen att något måste göras om denna ogynnsamma

utveckling skall kunna påverkas.

Vad beträffar de ekonomiska åtgärderna finns det många olika vägar som kan vara aktuella i sammanhanget. Flera av dem är sådana som tillhör området för rikets lagstiftning och följaktligen går över riksbudgeten, andra däremot är inte föremål för lagstiftning utan är förhandlingsbara och regleras i avtal. Vissa åtgärder har kunnat vidtas i landskapet på grund av den egna lagstiftningsbehörigheten, som exempel kan nämnas att barnavdraget är högre här än i riket.

Den åtgärd som föreslås i motionen är inte tillräcklig för att ändra på missförhållandet med för låg nativitet utan måste närmast sägas ha endast en marginell betydelse om den vidtas ensam för sig.

I sammanhanget kan också nämnas att det inte är endast 20 - 30 % av den totala inkomsten som faller bort i samband med föräldraledigheten utan i många fall en mycket större andel. Procentuellt sett minskar ersättningen ju högre lön kvinnan har eftersom endast en liten del av inkomsten över en viss gräns ersätts. Men även om man bortser från denna grupp kan utskottet konstatera att inte ens vad gäller låginkomsttagare skulle den föreslagna åtgärden vara verkningsfull för att få barnafödandet att öka. Trots att det i landskapet finns vissa fördelar jämfört med i riket (t.ex. högre barnavdrag) har nativitetsutvecklingen här inte varit bättre och därför skulle troligen inte heller den här föreslagna åtgärden ha någon effekt ensam för sig, utan måste i så fall kombineras med flera andra. I sammanhanget kan också nämnas att det finns länder där de ekonomiska villkoren i samband med föräldraledigheten är betydligt bättre utan att nativiteten därför är högre. En ersättning av inkomstbortfallet i enlighet med motionärens förslag skulle innebära en årlig belastning av enskilda medels årsstat om minst en miljon mark.

Med hänvisning till det anförda får utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget förkastar hemställningsmotionen nr 2.

Marie-

hamn den 20 januari 1984.

På finansutskottets vägnar:

Roger Jansson
ordförande

Elisabeth Naucér
sekreterare.

Närvarande vid ärendets avgörande behandling i utskottet: ordf. R.Jansson,
v.ordf. O.Jansson, ledamöterna Lundberg, Sundblom och Tuominen.